

HOMILIE SVATÉHO OTCE Zahajovací mše synody 10. října 2021, Bazilika sv. Petra ve Vatikánu

Plné znění homilie papeže Františka při zahajovací mši synody:

Jeden bohatý muž jde Ježíši naproti, když "se vydával na cestu" (Mk 10,17). Evangelia nám mnohokrát představují Ježíše "na cestě", jak kráčí po boku člověka a naslouchá otázkám, které přebývají v jeho srdci a hýbou jím. Tak nám zjevuje, že Bůh nepřebývá v nějakých aseptických a klidných místech, daleko od reality, ale kráčí s námi a oslovuje nás, ať jsme kdekoli, na někdy hrbolatých cestách života. A dnes, když zahajujeme tuto synodální cestu, začněme tím, že se budeme ptát sami sebe - papeže, biskupů, kněží, řeholníků a řeholnic, bratří a sester laiků: Ztělesňujeme my, křesťanské společenství, styl Boha, který kráčí dějinami a podílí se na událostech lidstva? Jsme ochotni vydat se na dobrodružnou cestu, nebo se ve strachu z neznámého raději uchýlíme k výmluvám typu "není to třeba" či "takhle se to dělalo vždycky"?

Vytvořit synodu znamená jít společně po stejné cestě. Podívejme se na Ježíše, který se na cestě nejprve setkává s bohatým člověkem, pak naslouchá jeho otázkám a nakonec mu pomáhá rozpoznat, co má dělat, aby měl věčný život. Setkávání, naslouchání, rozlišování: tři slova synody, na která bych se rád zaměřil.

Setkávání. Evangelium dnes začíná zážitkem setkání. Za Ježíšem jde muž, poklekne před ním a položí mu rozhodující otázku: "Dobrý Mistře, co mám dělat, abych měl věčný život?" (v. 17). Takto důležitá otázka vyžaduje pozornost, čas, ochotu vyjít druhému vstříc a nechat se vyzvat jeho neklidem. Pán neuhýbá, není rozmrzelý ani znepokojený, naopak, zůstává s ním. Je k dispozici pro setkání. Nic ho nenechává lhostejným, všechno ho zajímá. Setkání s tváří, setkání s pohledem, sdílení příběhu každého člověka: to je Ježíšova blízkost. Ví, že setkání může změnit život. Evangelium je plné setkání s Kristem, která povznášejí a uzdravují.

I my, kteří se vydáváme na tuto cestu, jsme povoláni stát se zkušenějšími v umění setkávání. Ne v organizování akcí nebo teoretických úvahách o problémech, ale především v tom, že si najdeme čas na setkání s Pánem a povzbudíme setkávání mezi sebou. Čas věnovat prostor modlitbě, adoraci, tomu, co chce Duch svatý říci církvi. Jde o to obrátit se k tváří a slovu druhého, setkat se tváří v tvář, nechat se zasáhnout otázkami sester a bratří, vzájemně si pomáhat, aby nás obohatila rozmanitost charismat, povolání a služeb. Každé setkání - jak víme - vyžaduje otevřenost, odvahu, připravenost nechat se zpochybnit tváří a historií druhého. I když se někdy raději uchylujeme do formálních vztahů nebo si nasazujeme masky vyplývající z okolností, setkání nás mění a často nám naznačuje nové cesty, o kterých jsme si nemysleli, že se jimi vydáme. Často nám právě tímto způsobem Bůh ukazuje cesty, po kterých máme jít, a vyvádí nás z našich unavených návyků. Všechno se změní, když jsme schopni opravdového setkání s ním a mezi sebou navzájem. Bez formalit, bez přetvářky, bez triků.

Druhé slovo je naslouchání. Skutečné setkání se rodí pouze z naslouchání. Ježíš skutečně naslouchá otázce tohoto člověka a jeho náboženskému a existenciálnímu neklidu. Nedává obřadnou odpověď, nenabízí předem připravené řešení, nepředstírá laskavou odpověď jen proto, aby se ho zbavil a

pokračoval v cestě. Naslouchá mu. Ježíš se nebojí naslouchat srdcem, nejen ušima. Jeho odpověď totiž není pouhým zodpovězením otázky, ale umožňuje onomu bohatému člověku vyprávět jeho vlastní příběh, svobodně o sobě mluvit. Kristus mu připomíná přikázání a on začíná vyprávět o svém dětství, o své duchovní cestě, o tom, jak se snažil hledat Boha. Když nasloucháme srdcem, stane se toto: druhý člověk se cítí přijat, není odsuzován, může svobodně vyprávět o své vlastní zkušenosti a duchovní cestě. Ptejme se sami sebe: Jak jsme na tom v církvi s nasloucháním? Jak je na tom "sluch" našeho srdce? Umožňujeme lidem, aby se projeví, aby kráčeli ve víře, i když mají těžké životní cesty, aby přispívali k životu společenství, aniž by jim v tom někdo bránil, odmítal je nebo je odsuzoval? Uspořádat synodu znamená vydat se stejnou cestou, jakou se vydalo Slovo, které se stalo člověkem: znamená to jít v jeho stopách a naslouchat jeho slovu spolu se slovy ostatních. Je to objevování s úžasem nad tím, že Duch svatý vane stále překvapivějším způsobem, aby naznačil nové cesty a jazyky. Je to pro všechny pomalé, možná únavné cvičení, naučit se naslouchat jeden druhému - pro biskupy, kněze, řeholníky a laiky - a vyhnout se umělým a povrchním reakcím. Duch nás žádá, abychom naslouchali otázkám, úzkostem a nadějším každé místní církve, každého lidu a národa. A také je třeba naslouchat světu, výzvám a změnám, které nám přináší. Neizolujme svá srdce, nenechme se zaslepit svými jistotami. Naslouchejme. Nakonec rozlišujte. Setkání a vzájemné naslouchání není samoučelné, nenechává věci tak, jak jsou. Naopak, když vstoupíme do dialogu, klademe si otázky, jsme na cestě a nakonec nejsme stejní jako předtím, jsme proměněni. Dnešní evangelium nám to ukazuje. Ježíš cítí, že muž před ním je dobrý a zbožný a dodržuje přikázání, ale chce ho vést dál než jen k dodržování předpisů. V dialogu mu pomáhá rozlišovat. Navrhuje mu, aby se podíval do svého nitra, ve světle lásky, kterou ho miluje on sám, když na něj hledí (srov. v. 21), a v tomto světle rozeznal, na čem jeho srdce skutečně lpí. A pak zjistí, že pro něj nebude dobré přidávat další náboženské úkony, ale naopak vyprázdnit se: prodat to, co okupuje jeho srdce, aby udělal místo Bohu.

I pro nás je to vzácná rada. Synoda je cestou duchovního rozlišování, které probíhá v adoraci, v modlitbě a v kontaktu s Božím slovem. A dnešní druhé čtení nám říká, že Boží slovo "je živé, mocné a ostřejší než jakýkoli dvousečný meč; proniká až na rozhraní duše a ducha, kostí a morku, a rozsuzuje touhy i myšlenky srdce" (Žid 4,12). Slovo nás otevírá rozlišování a osvětluje ho. Vede synodu tak, aby nebyla církevním "sjezdem", studijní konferencí nebo politickým kongresem, ale událostí milosti, uzdravujícím procesem vedeným Duchem svatým. V těchto dnech nás Ježíš vyzývá, abychom se podobně jako bohatý muž v evangeliu vyprázdnili a oprostili od toho, co je světské, a také od našich uzavřených a opakujiících se pastoračních modelů; abychom se ptali sami sebe, co nám chce Bůh v této době říci a jakým směrem nás chce vést.

Drazí bratři a sestry, mějte dobrou společnou cestu! Kéž jsme poutníky zamilovanými do evangelia, otevřenými překvapením Ducha. Nenechme si ujít milostivé příležitosti k setkání, k vzájemnému naslouchání a rozlišování. S radostí z vědomí, že když hledáme Pána, je to on, kdo nám již přichází vstříc se svou láskou.